Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII — Reus Dissapte 10 de Septembre de 1898 — Núm. 3.604

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anuncis, á preus convencionals.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

SECCIÓ DOCTRINAL

Lo que diuhen á fora

Si 'ls diaris extranjers parlan molt de las cosas d' Espanya ¿qué podém fer aquí sino parlarne més encare, ja que, pobrets de nosaltres, en los assumptos internacionals no podém ficarhi cullerada? Ells solen parlar ben informats de tot lo que tractan, inclós de lo nostre, mentres que aquí, fins en lo de casa, solém estar á tres quarts de quinze, ó perque 'ns informan malament, ó per esser la nostra prempsa esquellotera y poca solta.

No res menys que duas correspondencias de Madrid y un article llegím en lo «Kölnische Zeitung» del 4 del corrent. De las correspondencias no fem més que tráuren la substancia en extret. En quant al article tením á be reproduhirlo convenientment traduhit, perque val la pena.

La primera carta del aixerit corresponsal del referit diari alemany está dedicada á fer consideracions sobre las barallas navals de las nostras destruhidas escuadras, particularment de la que tingué lloch en ayguas de Santiago de Cuba y 'l corresponsal se limita á mencionar algunas defectes dels barcos y deficiencias en los tripulants. Ell diu «que no basta tenir barcos bons ó dolents, sino que 'ls homes (maunschaft) han d' esser experts y exercitats. Per lo demés, s' ocupa també d' alguns fets heróychs, portats á cap per individuos de la escuadra de Cervera, entre ells lo del comandant Lezaga, que després no 's confirmá, lo d' un sargento del «María Teresa» y 'l d' un maquinista d' un altre barco, fets que si son un consol en mitj de la inmensa desgracia, práctícament á res conduheixen.

En la segona correspondencia s' ocupa de las tropas repatriadas y aquí sí que cal treures lo mocador de la butxada per si las llágrimas saltan cara avall. Diu que lo que desembarcan no son homes, sino calaveras. Que al que no li falta un ull, li faltan los oidos ó un membre y que tots venen stacats de fam, febre ó disenteria, morintse á cada pas. S' admira del desconcert que regna en los ports de desembarch, y pera ponderar la llástima que fan los repatriats, diu que va sentir á un travallador que deya: «jo també tinch un fill á Cuba y prefereixo que 'm diguin que es mort y enterrat á véurel arribar d' aquesta manera.» Moltas més cosas diu, pero deixemho, per are, que 'l *pare* está despert y renya; ja treurém los comptes un altre dia y farém comparacions de la mortalitat d' are ab la d' altras guerras, des la de Sebastopol y Conxinxina fins á las d' Austria é Italia y, sobretot, á la Franco-Prusiana.

L' article véusel aquí. Te per epígrafe «Madrider Plauderei» que en catalá corrent vol dir: «Xerrameca madrilenya», ó si ho volen en castellá: «Cháchara madrileña». Are poden triar lo que vulguin d' aquestos tres epígrafes. Nosaltres ja hem triat, nos quedém ab l' alemany.

Madrider Plauderei

Quan lo doctor Enrich Faust en la segona part de las sevas célebres aventuras en lo gran mon, ab las quals havía inspirat á la pobre Margarida 'l «secret horror» se presentá á la Cort del emperador, transformá, per medi d' una gran, natural y plaussible sorpresa, la malhaurada confusió en que 'ls ministres se trobavan son satisfactori benestar, proposántloshi la idea de que, á falta d' or y de plata, li permotessin fabricar papermoneda. Cal haver llegit lo joyosos que se sentiren los ministres ab semblant indicació «que tan ditxós feya al poble», pera compendre lo que deu succehir al nostre ministre d' Hisenda espanyol, que també está necessitat de diner, com los seus colegas palatius del Emperador, quan no repara en fer ús d' aquest medi probat, es á dir, en ferne un ús inmoderat, donchs lo bitilet de Banch, que es com aquells cintadans que tenen «cuantiosas riquesas enterradas, hem de considerar que 'ns falta, gracias á Deu.

Lo cas está are en que, molta moneda fraccionaria de gran utilitat comensa á emigrar, y aquest inconvenient vindrá á subsanarse estampant uns bonichs y nous-flamants billets de deu pessetas que tirará al carrer. Se diu que 'ls directors del Banch d' Espanya en apariencia 'ls han acceptat y que del seu aspecte directe n' han quedat emprendats. Que vingan dits paperets pintats á mans del públich, que prou haurém de modificar moltas costúms. Avans que res, los que son un xich bufats poden portar á sobre sa momentánea fortuna en efectiu. Sols á la butxaca dreta de la hermilla y ab un descuydat moviment de má le poden bescambiar. Aixís naturalment acabará si tots los *elegants* paperets de Banch están en circulació y jo m' inclino á profetisar un período molt floreixent pera la industria alemana de carteretas de butxaca de cuyro, donchs no deu prescindirse de la manera com cada classe de tresor deu esser transportat. Per lo demés, se molt pot ben dir com Mephistofeles:

Ein solch Papier, an glod und Parlem Statt,
Its so bequem, man ideiss doch, idas man hat.

Que ve á dir, si no m' erro al traduhir literalment los dos versos de Göethe: «Un tal paper en lloch d' or y de perlas es tan cómodo que un sab lo que 's té.»

Una estravagant ironía del fet vol que 'ls grans tallers ahont aqueix nou «Diner» será fabricat, estigan devant per devant de la estátua de Colón, qual entera ilusió era, segons tots los síntomas—per lo menos ho va assegurar sempre la reyna Isabel la Católica—que tota la plata y or de las Indias havía d' anar cap á la seva patria, estimada patria adoptiva, pera ab la una y l' altre enriquirla pels sigles dels sigles. Si aquest Colón fos alguna cosa més que l' adorno d' una plassa, faría molt be de son sócol y, posantse las mans al cap, exclamar: «Ves com han cambiat los temps!» Pero presa la cosa restament, ell mateix n' es culpable, de tot aixó y potser en primera línea. Positivament aquestas galerassas de plata americana, sigueren causa del atrás d' Espanya, no havéntloshi quedat als seus successors, ni OR ni TRUMFOS. Malgrat aixó, are darrerament li pagan lo present, li erigeixen molts monuments y 's rompen lo cap pera veure la manera com deuhen esser conduhits á Espanya 'ls seus ossos desde 'ls perduts extensos restos de la part del mon per ell descuberta, á fí de que no cayguin á mans profanas dels yankees y d' ellas, com pesar de condició y botí de guerra, arribin á ser arrossegats per las gegantinas ciutats de la Unió. Las cendras del gloriós genovés, per incidencia, ja tenen darrera seu una completa historia. Per fí descansavan en la catedral de Santo Domingo; quan Espanya hagué d' abandonar aquesta isla fa cosa de cent anys. Allí hi havía las mortals despullas de Colón, y Gabriel de Aristízabal, lo quefe espanyol de la escuadrá, ab sa propia má y sense esperar ordre del gobern de Madrid, las recullí y, avans que l' enemich pogués impedirho, varen esser portadas á la Habana, ahont va esser disposada una nova sepultura en la catedral de la capital de la isla.

La prempsa expressa la esperansa de que si are també pogués trobarse un Aristizabal, també sortiría Espanya be d' una semblant campanya, no permetent que fossen profanadas las estimadas reliquias. Res ofereix millor llech ni més digne d' ell que l' alcázar de la Alhambra. Poden las cendras del gran home, aixís per fí y per darrera vegada, creuhar l' Occeá y al costat de las d' Isabel la Católica trobar lo merescut repós.

Tot aixó ho reparan los bons espanyols, mès no del tot, perque segons 'ls sona la butxaca segueixen sas habituals diversions, y sía los que 's vulgui lo periódich á que un fixi la vista, per tot arreu se troban relacions y anuncis de corridas de toros, de festas d' istiu, funcions de teatro, sortidas de camp y verbenas. Sobr tot aquestas son una especialitat de Madrid. Veventlas, cualsevol alemany saberut dirá que no tenen res que veure ab la herba dita *verbena*, y probablement encare que un consultés un Diccionari, no podía compendre lo verdader significat de la paraula «Verbena», tal com aquí s' usa. Pera estalviarli aqueix travall, vaig á dirli que aquesta paraula, més que la herba de Sant Joan, significa aquí la «vigilia ó vespra avans del dia del Sant». Ja desde 'ls temps més vells la renomenada «Herba de Sant Joan» es tinguda en gran predicament, com una planta que porta sort maravellosa, més la seva mágica forsa sols te lloch si un está promés á la vesprada de la festa de Sant Joan. En lo transcurs dels sigles, lo concepte de «Verbena» ha anat cambiant y avuy ja 's designan aixís aquellas escandalosas festas nocturnas, es á dir, tots los vespres anteriors al dia del Sant ó de la Mare de Deu si 's fa festa. Que es propiament una festa de nit, ja 's comprén simplement per la circunstancia de que, á causa del calor mortal de Madrid, durant lo dia no surt la gent de casa. D' aixó resulta que aquells sants que s' escauhen en hivern se quedan sense verbena. A Madrid, de totas las Verjes es are la més verada pel poble la «Vírgen de la Paloma». Las damas y las cigarreras emprenen la pelegrinació á la seva Capella y si son un xich aprofitables, volen portar al matrimoni á un home rich ó la gran llibertat. Ve 'l dia del sant patró y penetra en la migrada capella, desde 'l dematí al vespre, una gentada que acut á honrar la imatje. A las onze 's tanca aquella y mentres allá en la soletat del seu sagrat camaril rodejan las presentallas de cera y 'ls ciris dels altars la imatje de la Verje de las elevadas intercessions de las madrilenyas y encare s' ou l' eco de la oració sortida de sos piadosos llabis que ja comensa la diversió en los diferents llochs dels voltants destinats á la festa.

Moltas d' aquestas dansas locals no 's pot negar que son originals. Hi ha, per exemple, en un carrer unas ruinas d' un convent per hon passo cada dematí y las contemplo, aixís á manera de molts astrónoms que s' han entregat al regular estudi dels cráters de la lluna. Si 's fés alguna reparació en aquestas arcadas que encara 's tenen dretas, tal vegada encara podrían tornar á ser convent. Si algú s' hi fixés potser s' acabarían de tirar á terra. Fins aquí arriban las mevas caborias. Pero ve la Verbena, y en un obrir y tancar d' ulls trobo las venerables columnas rodejadas de fullatje fresch y penjant d' aquí y d' allá miralletts en abundancia. Y en arribant la nit encare s' hi posan garlandas y fanalets venecians de tots los colors y llanternas de l' un á l' altre capitell. Algunas lámparas eléctricas iluminan las ruinas ab claror que sembla del dia y, colocada una banda de músichs sobre improvisat cadafalch, comensa á tocar los balls. Y sobre de las llosas de pedra ahont las piadosas religiosas no fa molt temps s' hi agenollavan pregant á Deu, s' hi arremolinan are ayrosas noyas de mon, ab vistosas y grans flors de colors vius, mantons de Manila y clávells vermells cla-

vats en lo pentinat! *Sic transit gloria cœlli!* Xanxas de tota mena, ardentas paraulas d' amor, es loque 's cambian los concurrents; *seguidillas* al clam de la guitarra es lo que se sent.

Lo vi negre corre á rius y permet á la sanch polsar ab forsa. En los intermedis se menjan melons y sindrias, se rosegan avellanas, ametllas torradas y rosquillas redonas fregidas ab oli fins que son un xich rossas, es á dir, «matas-negras». Se toleran per la costúm frases que á un li fan horror per lo desenvoltas, podentse també, per altra part, recomanar als gendres descontents. De matas-negras n' ixen á centas; de disputas se n' arman en totas direccións, y cada vegada pujan de tó, segons avansa la nit y segons lo modo que te cada hú de desfogar l' alegría. En lo meu ánimo 's reflexa tot això com si de moment una ombra fosca passés per devant meu y un débil gemech, com escapat d' un malalt de mort ó d' un ferit grave, anés pujant per l' ayre. Pero era sols una ilusió, una boyra, una ventada que xiulá en los filferros de dalt de la teulada. La hermosa vehina que tenía al costat, tal volta endevinant los meus pensament, donantme un lleuger cop de vano y acostantsem à la orella, 'm va dir a la orella: No serveix res l' estar trist y queixarse: «Esta vida es un fandango y el que no baila es un tonto».

(Del *Kölnische Zeitung.*)

La rendició de Santiago

Lo telégrama del general Linares

Lo document que à continuació copiém del discurs del senyor Morote, insert en l' extracte oficial de las sessions del Congrés, fou conegut al arribar á la Península los primers repatriats, pero fou tatxat per la censura.

Aquest telégrama, com deya 'l senyor Morote, es, en realitat, una pàgina dramática é interessant de la guerra. Diu lo següent:

«Al general en quefe y al ministre de la Guerra. —12 de juliol.

Encarque ajegut en lo llit, extenuat de debilitat y aguts dolors, m' ocupa de tal modo la situació d' aquestas sufertas tropas, que crech deber meu dirigirme á V. E. y ministre de la Guerra pera exposar realitat cosas.

Posicions enemich molt aprop més recinto plassa, efecte estructura terreno; las nostras ab desenrotllo 14 kilómetres. Tropas extenuadas, malaltas en proporció considerable, no ingressan hospitals per necessitat tenirlos en trinxeras. Lo bestiar sense pienso ni forratje; en plè temporal de plujas, portant vint horas sens parar de caure aygua, y las sequias trinxeras sense cubrir, allotjament permanent del soldat, que sols menja arrós, y no pot mudar ni eixugar sas robas.

Baixas considerables, quefes y oficials morts y ferits, malalts y desapareguts, privan la forsa de la necessaria direcció en aquets moments; en aqueixas condicions impossible obrirse pás, perque al intentarho quedaría disminuhit nostre contingent en una tercera part d' homes, que no podrían sortir, y mermada en altra per baixas que produhiría l' enemich, resultant, en fí, verdader desastre, sens conseguir, com V. E. desitja, la salvació d' onze mermats batallons. Pera sortir protegits per la divisió d' Holguín es precís vingui á rompre línea enemiga, pera sa combinació ferla rompre aquestas forsas. Per altra part, pera això necessita Holguín emplear vuit jornadas y portar número de raccions que no podría transportar.

Fatalment la situació s' imposa, la rendiciò es inevitable y únicament lo que faríam es prolongar la agonía.

Lo sacrifici es estéril; l' enemich ho compren així, advertit de nostra situació, y ben establert lo cerco, agotará nostras forsas sense exposar las sevas, com ho feu ahir canonejantnos per terra per elevació sens que vejessim sas baterías, y per mar ab la escuadra, que te ja perfecta referencia y bombeja la plassa per sectors ab precisió matemática.

Santiago de Cuba no es Girona, plassa murada, trós de terreno de la Metrópoli, defensada pam á pam per sos propis fills, sens distinció de donas, vells y noys, que alentavan y exposavan sas vidas, moguts per la idea santa de la independencia, ab esperansa de socorro, que reberen.

Aquí, la soletat, la total emigració del vehinat, així insular com peninsular, inclós los cárrechs públichs, ab raras excepcions; sols queda lo clero, que avuy preten sortir de la plassa ab son prelat al devant.

Aquets defensors no comensan ara una campanya plens d' entussiasme y energía; venent lluytant fa 3 anys contra 'l clima, privacions y fatigas, y 's presentan aquestas críticas circunstancias quan ja no alenta, forsas físicas ni medis de reposarlas; los hi falta l' ideal, perque defendeixen la propietat urbana dels que en sa presencia la abandonan y dels que tenen en frente, aliats á las forsas americanas; l' honor de las armas te son límit; apelo al criteri del Gobern y de la nació entera per si aquestas sofertas tropas l' han deixat á salvo repetidas vegadas desde 'l 18 de maig, que sofriren lo primer canoneig.

Si es necessari que s' arribi al sacrifici per rahons que jo desconeixo, fa falta que algú assumeixi la responsabilitat del desenllás previst y anunciat per mí en distints cablegramas; jo m' ofereixo llealment en aras de la patria, á l' un y á l' altre, y m' encarregarè del mando pera l' acte de suscriurer la rendició, perque ma modesta reputació val molt poch tractantse d' interessos nacionals.»

CRÓNICA

OBSERVACIONS METEOROLÓGICAS
del dia 9 de Setembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	759	85	'	5'9	Ras	
3 t.	759	81				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS Maxima		Minim.	Term. tipo	VENTS direccio	NUVOLS classe	can
9 m.	Sol. . .	62	19	25	S.	Cumul	0'5
3 t.	Sombra	34		29	S		0·3

Causas agenas á nostra voluntat nos impideixen publicar l' extracte de la sessió que celebrá ahir nostre Excm. Ajuntament. Ho farém en lo número vinent.

—

Avuy es lo darrer dia pera poguer pagar la contribució sense cap recárrech, es á dir sense que 'ls marca la vía executiva ó d' apremi.

Pero com segons las noticias que nosaltres tením, y las tením de molt bona font, quedan en la Recaudació gran número de recibos, degut als pochs dias que hi ha hagut de cobransa, nos sembla que 'ls contribuyents agrahirían al senyor Figueras, que ja que dona la casualitat d' escaures en dia de festa, lo dia 11, que tingués obert son despaig y admetés las cantitats que se li entreguessin à cambi dels recibos.

Creyém que aquesta pretensió nostra es fácil de ser atesa y creyém més: creyém que es de conciencia concedir aquesta gracia als contribuyents, perque sobre ser crescut l' aument de guerra ab que venen los recibos, cap culpa tenen ells que 'ls repartos y la Matrícula s' hagin confeccionat tan á deshora.

—

Ahir reaparegué lo setmanari català «L' Atlántida», en qual publicació s' ha encarregat una nova empresa.

—

Lo Gobern italiá ha dirigit una nota al de Russiá, per conducte de son embaixador, prometent que Italia s' adherirá al Congrés de la Pau.

—

En los exámens del mes de Juny obtingué 'l títul de llicenciat en Dret civil en la Universitat literaria de Barcelona, nostre amich lo distingit jove D. Francisco Figueras, fill del Recaudador de Contribucions d'aquet partit.

Tant à éll com á la seva familia li doném nostra mes coral enhorabona, sentint no havernosen enterat més aviat pera ferho ab més oportunitat.

—

Aprobaba per la prévia censura, s' ha publicat la exposició que'ls gremis dirigeixen als poders públichs, en la qual, després d' un preámbul fent ressaltar los sacrificis que porta fets lo comers y la industria en las críticas circunstancias que atravessa 'l país, acaba la esmentada exposició ab los següents párrafos:

«Apenas iniciada la recaudació de las contribucions é impostos ab los extraordinaris recárrechs que gravan sas cuotas, es notoria la baixa d' aquesta recaudació, comparada ab la d' igual fetxa d' anys anteriors, resultant que, á pesar dels aumenta, millor, per ells mateixos, los sacrificis imposats al contribuyent son majors y son menors los rendiments obtinguts per l' Estat, lo que demostra que moltas industrias, impossibilitadas de viure, han desaparegut; que molts contribuyents, impossibilitats de pagar la cuota y sos recárrechs, han tingut de deixar en descubert aquella per aquestos; que 'l sacrifici es per lo infructuós innecessari; que, fins volguent, no podém pagarlos.

Lo exposat nos obliga á demanár al Gobern:

Primer. Que no fassi efectiu lo recárrech á que fa referencia la autorisació continguda en l' article adicional de la vigent lley de Pressupostos, ó sia l' especial de guerra, consistent en un vint per cent sobre las contribucions.

Segon. Que sia derogat l' article sisé de la lley de de Pressupostos avans citada, principalment en lo que 's refereix á recarrechs sobre las contribucions directas é impostos de Consums y de cédulas personals, que son igualment extraordinaris y de guerra, encare que no apareguin ab aquestos caràcters.

Y tercer. Que 's suprimeixi l' impost establert, ab carácter tranzitori, sobre 'l consum d' electricitat y gas, que, pera produhir rendiments insignificants, ocasiona als consumidors de dits fluits perjudicis considerables y gravíssims danys á moltas industrias.»

—

Lo recaudat ahir per concepte de Consums puja à 975'38 pessetas.

ESCORIAS THOMAS.—
Végis l' anunci de la quarta plana, Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Excursions estiuhencas

BORJAS DEL CAMP

Pocas vilas, com la de las Borjás del Camp poden oferir mes ventatjas al excursionista pera que 's decideixi á visitarla.

Cuatre trens que surten d' aquesta ciutat desde las deu del matí fins á un quart de vuyt del vespre, lo cotxe de Cornudella, las dos tartanas d' Alforja, la de Riudecols y la de Porrera que en cas necessari deixen al passatjer en lo punt d' empalme de la carretera de Falset ab la de Porrera, son los medis de comunicació ab que compta, y 'l seu camp, en lo que hi ha minas com la «font de las neus», d' aygua excelent, constituhit per planurias, valls y montanyas, es també de lo mes pintoresch.

Celebrava las Borjas, lo dijous pàssat, sa «festa major», ab lo qual no cal dir l' aspecte animat que presentavan sos carrers, ni si aquellas pagesetas de cara colrada per los raigs d' un etern sol, s' haurían posat sos millors trajos y adornat ab sas millors galas, tant que algunas de ellas mes que fillas d' una vila se las podia confondre ab las senyoretas de ciutat, tal era la elegancia ab que vestian.

Pero la «festa major» d' enguany, fou una festà de tristesa, més de llágrimas que d' álegrias.

Los divins oficis de quina plàtica se n' encarregá lo fill de la vila Mossen Martorell, dissertant sobre 'ls beneficis que del cel han rebut la població per mediació de la Verge de la Riera, Patrona de la mateixa, qui estigué molt felís; la solemne professó de passejar pels carrers de la vila á sa Excelsa patrona, sota talém, y las diversions profanas que tingueren lloch en lo «café del Teatro» y en lo «Frontón», ó siguin balls amenisats per las bandas de música la «Juventut Reusense» y la del «Centro de Lectura» las dos d' aqueixa ciutat, foren las únicas funcions, que 's permeteren organisar pera deleytar la ánima y obsequiar als forasters.

Prou pocas foren y prou per si solas indican l' esperit del poble, pera que nosaltres nos permetém citar las causas, que han privat á molts de nostres pobles travalladors á festejar á sos Patrons ab lo lluhiment de costúm y dels anys anteriors.

Tot marxava bé, en mitj d' aquella tristor, quan per una de aquellas circunstancias no gayre comuns en la vida, al retornar la banda del «Centro de Lectura» de una serenata que feu al «Segon Alcalde» un de sos professors anomenat Joan Durán, al ser al pont de la carretera pegà un brinco tant alt que passant per demunt del pilar guarda rodas, se precipitá baix al pis, cayguent d' una altura d' uns trenta pams y gracias encara ha haver pegat son cos en un munt de brossa y cendra, no mes se trencá un bras y sofrí varis contusions al cos. Ningú 's va poder explicar lo succehit, pero tothom acudí depressa á son auxili y condubit á la casa del metje D. Enrich Bages, fou curat de primera intenció per aquest.

La costúm de no encendrer los fanals á las nits, ni en dias de festas majors qus tant s' ha generalisat en los pobles de nostre comarca, dona aquets fruyts tant dolorosos.

Los senyors alcaldes encara que sigui trayentho d' altres partidas del pressupost farien molt bé. en procurar que 'l menos en dias que 'ls visitan forasters encenguessin alg ms fanals, encara que no mes fós als punts de perill.

Y deixant aquest incident, per molt que 'l sentím, continuarém relatant la festa fent constar que en la serenata feta també al Alcalde segon per la banda «Juventut Reusense», en la que s' executá un «poutpurri», pessa obligada de clarinet, lo professor Sr. Brossa, feu gala de sos coneixements ab aquest instrument, arrancantli notas sentidas y afiligranadas que entussiasmaren á moltas de las personas que desde 'l carrer sentian l' execució d' aquesta pessa.

Lo ball del café en que hi ha 'l ¡teatre, adornada la sala ab garnaldas de flors, jardineras y ab escuts de Barcelona y Catalunya, iluminada ademés dels llums de petroli ab globos de vistosos colors y plena á vessar d' escullida concurrencia, era 'l preferit punt de reunió.

Catorze balls executá la banda «Juventud Reusense», com ella sab ferho, ab gust y afinació, y en tots ells vejerem rendir cult á Terpsícore à numerosas parellas, fins en los darrers, que 's verificaren á quarts de quatre de la matinada, per més que 'l rellotge allí present no més marqués dos quarts de tres.

L' enginy del cafeter pera retenir lo més temps possible á la concurrencia, va tenir la precaució d' atrassar una hora 'l rellotge.

Y después que 's digui que son atrassadas la gent de poblet!

Ab pocas variants podrían dir lo mateix del ball organisat en lo Frontón y amenisat per la banda del «Centro de Lectura», dirigida per lo propi senyor Matheu y á fí d' estalviarnos repeticions y guanyar espay en las columnas del diari, no ho fem.

Una nota: las distingidas y bellas senyoras esposes de nostres particulars amichs D. Robert Anglès y don Enrich Bages, al saber que tenían á sa casa al músich que caygué del pont, tot seguit abandonaren lo saló de ball y á imitació d' aquels angels que coneixém ab lo nom de Germanas de la Caritat, corregueren cap à la capsalera del desgraciat Durán pera donarli 'ls auxilis que necessités y encoratjarlo ab paraulas de consol.

També 'ls fills del senyor Figueras germans d' aquellas senyoras, corregueren á visitarlo y a oferirli'ls seus serveys com també hi anaren los músichs de la «Juventud Reusense»; y en últim terme los seus companys de corporació, cosa que per cert extranyá y nosaltres sentím consignarho, pero com à verídichs narradors, no se 'n podém aludir.

Aixís altre dia, que Deu fassi que no arribi, esmenarán sa conducta d' avuy.

X. X. y X.

SECCIÓ OFICIAL

Comissió de aussilis á la classe obrera

Haventhi hagut error de copia al publicar las llistas de donatius pera la classe obrera omitint la Societat «Gas Reusense» 's fa públich que dita Societat ha contribuhit á la suscripció ab 2000 pessetas ab cual cantitat deu consideraese aumentada la suma total que ascendeix á 58,672'50 pessetas.

Lo que s' anuncia pera coneixement del públich.

Reus 9 Septembre de 1898.—L' Alcalde President, Joseph M.ª Borrás.

—

Registre civil

dels dias 7 y 8 de Septembre 1898

Naixements

Cap.

Matrimonis

Perfecte Juncosa Peirí, ab Francisca Olivella Vidal.—Francisco Magriñá Ballesté, ab Leocadia Salvadó Jové.—Lluís Solanes Ferré, ab Teresa Solé Serrano.

Defuncions

Joan Virgili Banús, 8 dias, Carme baix 4.—Joseph Rius Gebellí, 2 mesos, S. Lluis 36.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Nicolau.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia.

Ab motiu de ser demà la festa del Dols Nom de María, s' honrarà à la Santíssima Verge en l' expressat Santuari ab los següents cults: Avuy á dos quarts de sis de la tarde se cantará la Salve de costum y després solemnes completas. Demá diumenge á las 9 solemne ofici á tota orquesta ab sermó que dirá l' orador sagrat Rnt. Pere Carreras Pbre, y per la tarde á las 5 se cantará lo Rosari ab orquesta y explicaciò de Misteris per lo Rvnt. D. Joan Llauradó, Pbre. finalisant ditas funcions ab lo besa-mans á la Santíssima Verge en son camarí.

Sant de demá.—Lo Dols Nom de María.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	57'87	Filipinas	'
Exterior	67'	Aduanas	88'50
Amortisable	'	Cubas 1886	70'
Fransas	24'55	Cubas 1890	54'25
Norts	'	Obs. 6 0[0 Fransa	76'25
Exterior París	41'56	Obs. 3 0[0 »	39'50

GIROS

París	61'60	Londres	40'85

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Nota.—Se reben adhessions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyía.

—

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d' ahir à Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	57'90	Cubas del 86	69'75
Exterior	'	Cubas del 90	54'25
Colonial	'	Aduanas	88'50
Norts	'	Oblg. 5 p% Almansa	77'
Fransas	24 55	Id. 3 p% Fransa	39'37
Filipinas	72'25		

PARÍS

Exterior	41'25	Norts	

GIROS

París	61'62	Londres	40'85

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhessió de las obligacions al conveni de la Companyía de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

—

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.	'
» á 8 » vista.	'
París à »	'
Marsella á 8 » »	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0[0	0[0	0[0
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera. . . .		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		400	
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

—

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 7

De Palamós en tres dias l. «Montserrat» de 35 ts., ab lastre, consignat á D. Joan Mallol.

De Barcelona en un dia l. «Isabel», de 33 ts., en lastre, consignat á D. Joan Mallol.

De Aguilas y Vinarós en 12 dias l. «María Amelia» de 36 ts., ab efecte, consignat als Srs. Argenté y Rodriguez.

Despatxadas

Pera Palamós l. «Montserrat», ab rahíms.

Pera Palma l. «Joven Miguelito», ab efectes.

Entradas del dia 8

De Bilbao y esc. en 28 ds. v. «Gijón», de 416 ts., ab efectes, consignat als senyors Fills de B. Lopez.

De Génova y Barcelona en 7 ds. v. «Grao», de 1.010 ts., ab efectes, consignat á don Anton Mas.

De Marsella en 4 dias, v. «Cabo Tortosa», de 997 ts., ab efectes, consignat à don Marián Peres.

De Liverpool y Barcelona en 18 ds. v. «Benita», 1.028 ts., ab efectes, consignat á don Modest Fenech.

Despatxadas

Pera Bilbao y esc. v. «Tortosa», ab carga general.

Pera Barcelona v. «Gijón», ab trànzit.

Pera Málaga y esc. v. «Grao», ab efectes.

Pera Valencia v. «Benita», ab tránzit.

—

Barcos á la carga

DISSAPTE 10

Pera Liverpool vapor «Pinzón», consignataris senyors Mac-Andrews y C.ª

DILLUNS 12

Pera Cette, Marsella y Génova vapor «Alcira», que despatxa don Anton Mas.

Pera Christianía, Dramen, Christiansand, Arendal, Stavanger, Bergen, Aalesund, Christiansund y Tronchdelm, admetennt carga pera aquets ports y demés de Noruega, vapor «Glanwern», que despatxan los senyors Boada germans.

***

Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga, Lovisa: Kotka, Viborg, Fredrikshamn, Nystad, Raumó, Bjórneborg. Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamia, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval; y pera Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, á flete corrido vía San Petersburg, sortirá lo dia 10 de Septembre lo vapor «Ariadne», que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Gothemburgo, Cophenhague, Stokolmo, Christiania, Bergen, Maimó, Helsigbourg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig Koeninsberg Libau, Riga. y demès ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estará á la carga del 19 al 20 de Septembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Aalifax Quebec y Montreal estará á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.ª

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxaciò, (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Còm se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sâs consecuencias?

La persona que sufreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltas vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be à consecuencia d' un esfors voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; peraixò basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa delencia, quan no es aixís, sino que es precís que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cautchou, ab ressort pera la prompta curaciò dels tendres infants.

Tirants Omopláthichs pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corretjir la obessitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 9.

Lo ministre d' Hisenda ha promés als comissionats de Tarragona que estudiará l' assumpto de la supressió dels impostos que aquells solicitan y resoldrá lo procedent.

—Telegrafían de Logronyo que la gent honrada está escandalitzada contra la repetició dels crims que 's venen cometent en diferents pobles d' aquella provincia.

Es tant lo número de morts en baralla, que no passa dia sense que se 'n registri algun; pero lo més grave es que quedan impunes, per lo que 's repeteixen ab una frecuencia aterradora.

—Anit se suicidà en un dels carrers del centre de Madrid un vell, per careixer de recursos, segons ha manifestat en carta dirigida al jutje.

En un dels suburbis d' aquesta capital també se suicidá altre subjecte per disgustos de familia.

Passan de 72 los suicidis que s' han registrat en lo que va d' estiu.

—Lo senyor Moret ha arribat anit á aquesta vila. Com tenía coneixement de lo que 's proposava lo Gobern realisar, aixó es, que no hi hagués debat en lo que á la pau y la guerra se refereix, no ha tingut pressa en tornar d' estiuhejar.

—Telegrafían de Creta que segueixen los incendis á Candía. Lo consulat espanyol en aquesta plassa ha sigut incendiat.

—L' orga en la prempsa del senyor Silvela arrecia sa campanya contra 'l Gobern y particularment contra 'l senyor Sagasta. Diu que aquest está ja gastat y que deuhen substituhirlo homes d' iniciativa y energía.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).
12'11 t. mercancias, segona y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
1'58 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissaptes.

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8 30 m.—9'47 m —2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'10 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8'30 m.
De id. directe	10'30 t.
De id. id.	1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda)	7'30 t.
De Madrid y Zaragoza	2'30 n.
De Lleyda y Huesca	7'30 n.

NOTA: Los correos pera Filipinas sortirán de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
Pera id. á las 2'00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 8 m.
Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los bussons desprès de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLÉO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS — DE -% PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo mès económich, lo mès eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAIÑITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empléo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA